

Quick Scan Flora en Fauna

Molen Achterdijk 3
Well

Quick Scan Flora en Fauna

Molen Achterdijk 3 Well

Titel	Quick Scan Flora en Fauna Molen Achterdijk 3 Well
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Buro Boot Plesmanstraat 5 3900 AM Veenendaal
Datum	05 september 2017
Status	definitief 6

Bureau
Bleijerveld

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
mob 06-40559568
bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding & doel	1
1.2	Methoden	1
1.3	Plangebied	2
1.4	Ingreep	3
2	Beschermde gebieden	5
2.1	Ligging beschermde gebieden	5
2.2	Effecten beschermde gebieden	6
3	NDFF-gegevens	7
4	Beschermde soorten	8
4.1	Planten	8
4.2	Zoogdieren	8
4.3	Vleermuizen	8
4.4	Vogels	9
	4.4.1. Resultaten onderzoek Steenuil	9
	4.4.2. Resultaten onderzoek Kerkuil	10
	4.4.3. Resultaten onderzoek Huismus	11
4.5	Amfibieën	11
4.6	Reptielen	11
4.7	Vissen	11
4.8	Ongewervelden	12
4.9	Samenvatting	12
5	Conclusies	13
5.1	Beschermde gebieden	13
5.2	Beschermde soorten	13
5.3	Maatregelen	13
6	Maatregelen Huismus	15
6.1	Inleiding	15
6.2	Soortenstandaard	15
6.3	Maatregelen	15
7	Bronnen	17

Bijlage I Wettelijk kader en beleidskader

Bijlage II Kernwaarden GNN deelgebied 73

Bijlage III Kernwaarden GNN deelgebied 74

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & doel

Aan de Molen Achterdijk 3 in Well (gem. Maasdriel) is een zuivelboerderij gevestigd (fig. 1). Het bedrijf heeft het voornemen om her in te richten. In dit kader vindt onder anderen sloop en nieuwbouw plaats van bedrijfsgebouwen. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (Wnb, 2017) en de provinciale structuurvisie/ verordening (EHS/NNN). Het onderzoek is in 2015 en 2016 uitgevoerd onder de vigeur van de toenmalige Flora- en faunawet. In het onderhavige geval heeft de wetswijziging niet geleid tot andere uitkomsten.

Figuur 1. Well met globale ligging plangebied (rood).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde quick scan van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Wet Natuurbescherming of Omgevingsverordening. Een quick scan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De quick scan is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quick scan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Methoden

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is, zover mogelijk en nodig, gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en de website van Waarneming.nl. Voor de ligging

van beschermde gebieden is gebruik gemaakt van Synbiosys.alterra.nl en de digitale atlas van provincie Gelderland. Op 2 februari 2016 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling). In de periode maart - mei is aanvullend onderzoek verricht naar de functie van het plangebied voor Huismus, Steenuil en Kerkuil.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in 2016. De toen van toepassing zijnde Wetgeving (Flora en Faunawet en Natuurbeschermingswet) is inmiddels vervangen door de Wet Natuurbescherming. De rapportage is hierop geactualiseerd.

1.3 Plangebied

Het plangebied wordt gevormd door het erf van een grote zuivelboerderij met eigen productiefaciliteiten voor de verwerking van eigen melk (fig. 2). Op het erf van circa 7,5 hectare staan verschillende gebouwen, mestopslagen, sleufsilos en een mestvergistinginstallatie (fig. 3-6). In de zuidwesthoek staat een bedrijfswoning. Het bedrijfspand is volledig verhard op kleine stukken berm en talud na. Aan de noord- en zuidzijde van het erf liggen grasvelden. Rond het erf staat een haag van gemengd bosplantsoen. De haag is min of meer aaneengesloten, behalve aan de zuidzijde van het erf. Op het erf zelf is weinig begroeiing aanwezig. Het gaat om laag, uitheems plantsoen rond het parkeerterrein in het zuiden, een korte singel in het centrum van het terrein en laanbomen langs de opritten. Het gebied rond het bedrijf is zeer open, maar ten oosten van het erf staat een aantal hagen en langs de Molen Achterdijk staan hoge populieren. Oppervlaktewater is op het erf aanwezig in de vorm van een slootje aan de oostzijde van het erf en een korte afwatering aan de westzijde. Verder liggen in het weidegebied rond het bedrijf kavelsloten en langs de noordzijde van het erf loopt een wetering.

Figuur 2. Luchtfoto plangebied uit 2014 (bron: prov. Gelderland) met bij benadering de huidige erfgrens (geel) en de beoogde erfgrens (oranje).

Figuur 3. Te slopen rundveestal 1.

Figuur 4. Westzijde terrein met afwatering.

Figuur 5. Oostelijke erfrens.

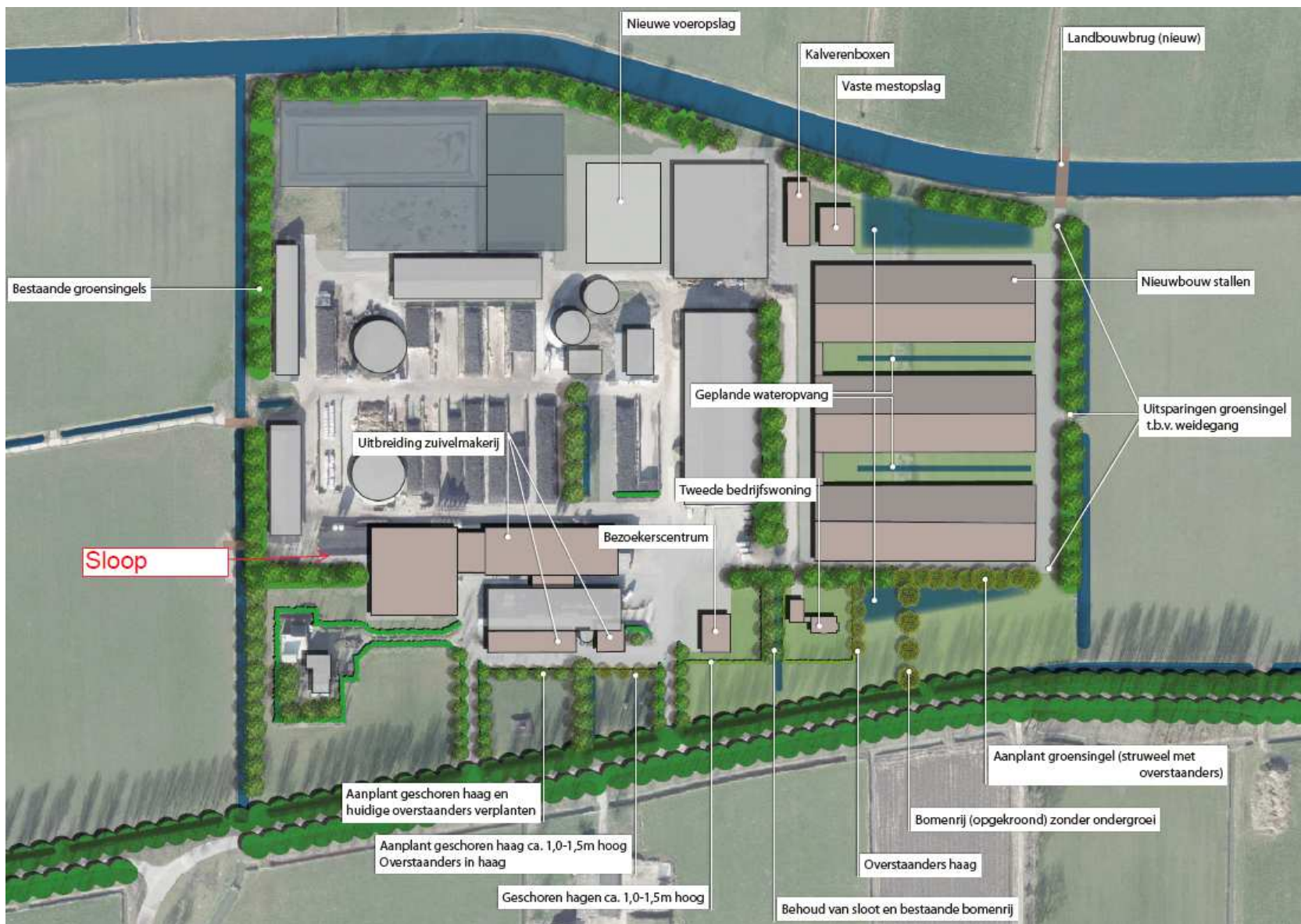

Figuur 6. Uitbreidingsgebied met op de voorgrond de te rooien haag. Op de achtergrond het erf.

1.4 Ingreep

Het voornemen bestaat tot vervanging/vernieuwing van de melkveestalling in combinatie met vergroting van het zuivelgebouw. Dit maakt een vergroting van het bouwperceel noodzakelijk (fig. 7). Het aantal stuks vee neemt niet toe. Ten behoeve van de uitbreiding wordt ten noordoosten van het huidige erf een waterretentiebekken aangelegd. Voorts wordt in het bestemmingsplan de mogelijkheid voor de bouw van een bezoekerscentrum opgenomen. Voor het plan zijn de sloop van een stal en het rooien van een haag noodzakelijk. De overige ontwikkelingen zijn gesitueerd in grasland.

Figur 7. Inrichtingsschets toekomstige situatie.

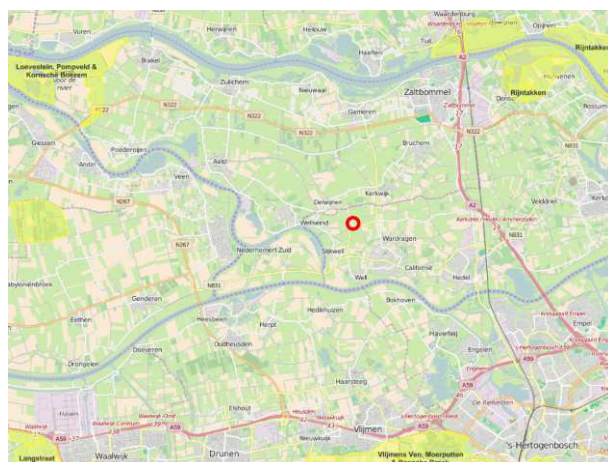
2 Beschermde gebieden

2.1 Ligging beschermde gebieden

Het plangebied ligt niet in een beschermd natuurgebied. In de omgeving liggen diverse gebieden die zijn aangewezen in het kader van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) (fig. 8) en de Groene ontwikkelingszone (GO). Ten oosten van het plangebied ligt tevens een beschermd weidevogelgebied. Dit overlapt grotendeels met de GO. De minimale afstand tot het GNN bedraagt anderhalve kilometer en tot de GO één kilometer. In de wijde omtrek liggen verder verschillende Natura 2000-gebieden. De afstand tot deze gebieden bedraagt minimaal 7,5 kilometer (Rijntakken).

Figuur 8. Ligging plangebied (rood) t.o.v. GNN (donkergroen), GO (lichtgroen) en weidevogelgebied (arcering). In geel is de grens tussen de deelgebieden weergegeven.

Figuur 9. Ligging plangebied (rood) t.o.v. Natura 2000 (geel).

Met betrekking tot het GNN zijn twee deelgebieden van toepassing, namelijk deelgebied 73 Bommelerwaard en deelgebied 74 Maasuitewaarden Kerkdriel - Poederrijen. In bijlagen II en III is een overzicht weergegeven van de kernwaarden waarvoor het deelgebied zich kwalificeert.

2.2 Effecten beschermde gebieden

De beoogde kwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van beide deelgebieden zijn onder te verdelen in landschaps- en cultuurhistorische waarden en in leefgebieden van specifieke soorten of om leefgemeenschappen. In het eerste geval gaat het om gebiedskenmerken als de slotenstructuur, kavelpatronen, eendenkooien en abiotische eigenschappen van bodem en water. In het tweede geval gaat het specifiek om leefgebieden van steenuil en kamsalamander en in algemenere zin om kenmerkende leefgemeenschappen van laagland en rivierengebied.

Een negatief effect op de landschaps- en cultuurhistorische waarden van de deelgebieden is uit te sluiten. Het plan is niet fysiek van invloed op de landschapsstructuur in GNN en GO en visueel-landschappelijke effecten zijn uit te sluiten op basis van de afstand tussen de gebieden, de bouwhoogten en de landschappelijke inpassing.

Een negatief effect op leefgebieden van steenuil en kamsalamander en op leefgemeenschappen is ook uit te sluiten op grond van de afstand tussen de gebieden. De normale actie radius van de genoemde soorten is kleiner dan de afstand tot het plangebied. Ook is het ruimtebeslag van het plan te gering en te compact om enige versnipperende of barrièrewerking uit te oefenen. Van de bedrijfsvoering zijn verder geen grensoverschrijdende effecten te verwachten die op dergelijke afstanden gevolgen kunnen hebben op leefgebieden van soorten. De enige uitzondering hierop is het effect van stikstof. De uitstoot hiervan kan op grotere afstanden invloed hebben op de staat van vegetaties en habitats. In dit verband moet gedacht worden aan de ontwikkelingsdoelen schraalland en stroomdalgrasland en de kwaliteit van voortplantingswateren van bijvoorbeeld kamsalamander. In dit verband is in een eerder stadium een apart onderzoek verricht naar de effecten op GNN en Natura 2000. Het aspect stikstof valt daarom buiten het kader van de quick scan flora en fauna.

3 NDFF-gegevens

De databank bevat geen gegevens van het plangebied en de beschikbare gegevens voor de omgeving zijn beperkt. Voor het grootste deel gaat het om minder relevante waarnemingen van vogels zonder vaste nestplaats. In de watergangen rond het plangebied is op verschillende plaatsen het voorkomen van Kleine modderkruiper (tab. 2) en Bittervoorn (tab. 3). Aangezien de watergangen in de polder een aaneengesloten stelsel vormen, zijn de twee soorten ook bij het plangebied te verwachten. Ten noorden en zuiden van het plangebied zijn op zeker drie locaties vermoedelijke territoria van Steenuil aanwezig. De afstand tot het plangebied bedraagt minimaal 700 meter. Deze afstand valt theoretisch binnen actie radius van Steenuil, maar het is waarschijnlijker dat de territoria beperkt zijn tot het kleinschalige landschap ter plaatse.

4 Beschermde soorten

4.1 Planten

Het plangebied is op klei gelegen en wordt intensief beheerd. Het bedrijfsgebied is wat de ontwikkeling betreft volledig verhard. Buiten algemene plantensoorten van verhardingen, zoals Vetmuur sp., Straatgras en Bastaardwederik sp., zijn hier geen bedreigde of beschermde soorten te verwachten. Het grasland ter plaatse van de overige uitbreidingen bestaat uit soortenarm, agrarisch grasland. In het grasland waren tijdens het veldbezoek geen kruiden aanwezig. Vermoedelijk is het gras recent gescheurd. Buiten enkele algemene storingssoorten als Paarse dovenetel, Kleine veldkers, Ridderzuring en Gewone paardenbloem, zijn hierin geen plantensoorten te verwachten. De te rooien haag is dicht en relatief jong. Een kruidlaag was nauwelijks ontwikkeld en de voorkomende soorten, zoals Grote brandnetel, Hondsdraf en Kleefkruid zijn kenmerkend voor algemene stikstofminnende vegetaties. De aangetroffen soorten zijn algemeen en onbeschermd. Hoewel het vegetatieonderzoek in een minder geschikte periode is uitgevoerd, is er geen aanleiding om binnen het plangebied beschermde of bedreigde botanische waarden te verwachten.

4.2 Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden in meer of mindere mate beschermd door de Wnb. Alleen Haas is daadwerkelijk in het plangebied waargenomen. Verder waren plaatselijk sporen van kleine zoogdieren aanwezig in de vorm van holen. Het terrein is geschikt voor algemeen kleine zoogdieren van de lijst met nationaal beschermde soorten, zoals Huisspitsmuis, Veldmuis, Egel en Mol. Andere beschermde kleine zoogdieren, zoals Grote bosmuis, Eikelmuis, Hazelmuis, Veldspitsmuis, Hamster, Noordse woelmuis en Waterspitsmuis - komen, behalve Waterspitsmuis, niet in de regio voor. Voor Waterspitsmuis is het terrein ongeschikt als leefgebied. De grotere zoogdieren zijn op deze locaties alleen als passant te verwachten, met uitzondering van Steenmarter. Deze soort is kenmerkend voor gebouwen. De te slopen stal is ongeschikt voor Steenmarter, omdat geschikte verborgen ruimten ontbreken.

4.3 Vleermuizen

Een vleermuisonderzoek valt buiten het kader van een quick scan. Wel is de potentie onderzocht van het terrein voor vleermuizen en is zo mogelijk gelet op sporen. Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in holten van bomen en besloten of donkere ruimten van kunstwerken, zoals gebouwen. Binnen het plangebied staan geen bomen die over potentiële holten beschikken. Hiervoor zijn de bomen te jong. De te slopen stal is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, omdat het dak en de wanden enkelwandig zijn. Verborgen ruimten die vaak worden gebruikt als verblijf ontbreken daardoor. Het is waarschijnlijk dat de hagen op het terrein een bescheiden rol spelen als onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen. Het rooien van één haag is niet van wezenlijke invloed op de foerageermogelijkheden van vleermuizen. Bovendien wordt de resterende groenstructuur op het terrein versterkt.

4.4 Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Wnb maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd. In en rond het plangebied waren enkele vogelsoorten aanwezig, waarvan de aanwezigheid vooral is terug te voeren op de bossen rond het plangebied. Op het terrein en met name in de stallen verbleven enkele gebruikelijke vogelsoorten van het landelijk gebied, zoals Houtduif, Turkse tortel, Vink, Koolmees en Merel. Zowel in de te slopen stal als de te rooien haag zijn algemene vogelsoorten zonder vaste nestplaats te verwachten. Kenmerkende vogelsoorten van agrarische erven met een vaste nestplaats zijn Steenuil, Kerkuil en Huismus. De te slopen stal is ongeschikt voor uilen, omdat hier geen nestgelegenheid aanwezig is. In theorie kan Steenuil in een ander gebouw op het erf aanwezig zijn. In een stroopslagruimte in het meest oostelijke gebouw zijn sporen aangetroffen van Kerkuil. Het betreffende gebouw valt buiten de sloop. Tot slot waren in de te slopen stal Huismussen aanwezig. Uit het gedrag viel op te maken dat de soort hier waarschijnlijk broedt. Naar aanleiding van de aanwezigheid of potentie van het plangebied voor de Steenuil, Kerkuil en Huismus is in de periode maart - mei 2016 aanvullend soortspecifiek onderzoek uitgevoerd. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de details van het onderzoek.

Tabel 1: Details van het aanvullende onderzoek naar Steenuil, Kerkuil en Huismus.

Bezoekdatum	Aandachtsoort	Tijden	Weersomstandigheden
23-03-2016	Steenuil/Kerkuil	20:30-22:25	7/8 bewolkt, 1 Bft, 8°C
05-04-2016	Steenuil/Kerkuil	20:20-22:15	2/8 bewolkt, 2>0 Bft, 12°C
13-04-2016	Steenuil	20:00-22:00	Wisselend bewolkt, 2 Bft, 10°C
09-05-2016	Huisumus	07:00-08:30	Onbewolkt, 1 Bft, 13°C

4.4.1. Resultaten onderzoek Steenuil

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de driekeertien-methode van Steenuiloverleg Nederland (Stone). Hierbij wordt op potentiële locaties een vaste reeks geluiden afgespeeld. Als locaties zijn het plangebied zelf en erven

Fig. 10.
Onderzoekslocaties
Steenuil (groen) t.o.v.
plangebied (rood).

in de omgeving gekozen (fig. 10). Vanwege de openheid van het gebied en de beperkte actieradius van Steenuil was het niet zinvol om op grotere afstand van het plangebied te onderzoeken. Op geen van de bezoekdata is Steenuil waargenomen of zijn geluidswaarnemingen gedaan. Op grond hiervan is geconcludeerd dat Steenuil niet in of in de omgeving van het plangebied voorkomt.

4.4.2. Resultaten onderzoek Kerkuil

Tegelijkertijd met het steenuilonderzoek is het plangebied onderzocht op de functie ervan voor Kerkuil (fig. 11). Er is alleen de eerste twee bezoekdata aandacht aan Kerkuil besteed, omdat er na afloop hiervan voldoende bewijs was voor de aanwezigheid van een territorium. De aanwezigheid van een nest van een kerkuil kan als volgt worden aangetoond (territoriumkartering BMP Sovon):

- Er is een bezet nest
- Er is minimaal één waarneming in de periode van 1 februari tot en met 31 augustus van:
  - een paar in broedbiotoop, of
  - territoriaal gedrag: een krijsende vogel. Dit kan hele jaar zijn, maar vooral februari en maart, of
  - bedelende jongen: dit is doorgaans vanaf juni.

Tijdens het bezoek van 23 maart was een Kerkuil aanwezig bij de stroschuur aan de oostzijde van het erf. Het dier werd verschillende malen invliegend waargenomen. En eenmaal is gezien dat de uil naar de achterkant (noordzijde) van de opgeslagen strobalen vloog. Er is geen territoriumroep gehoord, maar wel werden zachte sociale geluiden geuit bij binnenkomst in de schuur. Er is nooit meer dan één individu tegelijk gezien.

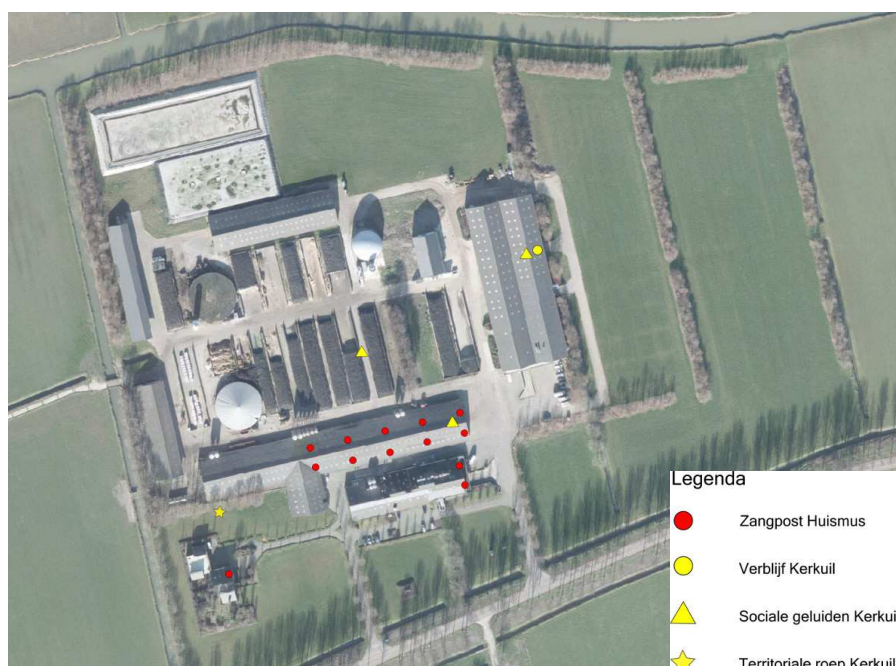

Fig. 11. Resultaten onderzoek Kerkuil en Huismus binnen het plangebied.

Tijdens het bezoek van 5 april was een Kerkuil enige tijd actief op het erf, waarbij op verschillende plekken sociale geluiden te horen waren. Ook is eenmaal een territoriumroep geuit. Er is nooit meer dan één individu tegelijk gezien.

Op grond van de verschillende waarnemingen die tijdens het onderzoek zijn gedaan en met name de territoriumroep, is geconcludeerd dat zich op het erf een territorium bevindt van Kerkuil. De meest voor de hand liggende locatie van het nest is een verborgen plek in het opgeslagen stro, omdat hier veel sporen liggen van Kerkuil, de uil hier veelvuldig verbleef en naar een besloten plek vloog. Bovendien zijn in de andere gebouwen geen sporen van Kerkuil gevonden. Het opgeslagen stro is praktisch niet te controleren op aanwezigheid van een nestplaats. Het gebouw waarin zich de waarschijnlijke nestplaats bevindt is geen onderdeel van het plan en blijft behouden.

4.4.3. Resultaten onderzoek Huismus

Om het belang van het plangebied en met name de te slopen stal te onderzoeken is vanaf een uur na zonsopgang het nestindicerend gedrag op het terrein in kaart gebracht. Nestindicerend gedrag bestaat uit zingende mannetjes, Invliegende individuen, dieren met nestmateriaal of voer en alarmerend gedrag. De te slopen stal is groot en aan alle kanten open en vrij toegankelijk. Het bleek lastig om hier een nauwkeurige schatting van het aantal territoria te maken. In tegenstelling tot een woning, waar alleen bovenop kan worden gezeten om te zingen, kunnen bij de stal de zangposten ook binnenin het gebouw voorkomen en op plaatsen die aan het zicht onttrokken zijn. De zangposten waren ook minder vast dan bij een woning. Tevens was ander nestindicerend gedrag moeilijker aan een locatie te verbinden. Op basis van middeling van verschillende opnamen tijdens het bezoek is geconcludeerd dat er circa tien paar Huismus in de stal nestelt (fig. 11). In het te behouden kantoorgebouw bevonden zich nog twee nestplaatsen en ook in de woning zijn één à twee nestplaatsen vastgesteld. In de overige gebouwen op het terrein zijn geen territoria vastgesteld.

4.5 Amfibieën

Alle soorten amfibieën zijn in meer of mindere mate beschermd. Het terrein beschikt over oppervlaktewater en is daarom in principe geschikt als voortplantingsbiotoop. In de omgeving is voortplantingswater beschikbaar in de vorm van kavelsloten en een wetering. Geen van de wateren is geschikt voor strikter beschermde soorten amfibieën. Hiervoor zijn de wateren te groot, terwijl een moeras- of verlandingszone ontbreekt. De watergangen op het terrein zelf worden intensief beheerd en beschikken over een slechte waterkwaliteit. Op grond hiervan zijn slechts weinig kritische, nationaal beschermde soorten amfibieën te verwachten, zoals Kleine watersalamander, Bruine kikker en Gewone pad. Deze soorten zijn in de landfase op beschutte plaatsen op het erf te verwachten, waaronder de hagen.

4.6 Reptielen

Alle soorten reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Het plangebied biedt voor geen van de Nederland voorkomende reptielen een geschikt leefgebied. Een negatief effect op reptielen als gevolg van de ontwikkeling is uit te sluiten.

4.7 Vissen

In de omgeving komen hoogstwaarschijnlijk Kleine modderkruiper en Bittervoorn voor. Dit wordt onderbouwd door de NDFF (Hfd. 3). Deze soorten

waren onder de Flora en Faunawet aangewezen als beschermde soorten. De streng beschermde status is met de Wnb vervallen. De watergangen op het terrein zijn ongeschikt voor deze twee soorten vanwege de geringe diepte van het water en de slechte waterkwaliteit. Een effect op beschermde vissoorten is daarom uit te sluiten.

4.8 Ongewervelden

De beschermde soorten ongewervelden zijn gebonden aan zeer specifieke habitats. Het plangebied komt voor geen van de beschermde soorten overeen met hun habitat. Deze soortgroep is daarom in zijn geheel uit te sluiten.

4.9 Samenvatting

In het plangebied is het voorkomen van algemene, nationaal beschermde zoogdieren en amfibieën te verwachten. In opgaande begroeiing en in het gebouw moet rekening worden gehouden met broedvogels zonder vaste nestplaats. In de te slopen stal zijn vaste nestplaatsen van Huismus aanwezig. Tot slot maken Kerkuil en vermoedelijk ook vleermuizen gebruik van het terrein.

Tabel 2: Beschermde soorten die binnen de planlocatie worden verwacht op basis van bestaande gegevens en het veldbezoek.

SOORTGROEP	TOELICHTING	BESCHERMDE SOORTEN			
		GEEN	WNB NATIONAAL	HABITATRICHTLIJN	VOGELRICHTLIJN
Planten		X			
Zoogdieren	Kleine soorten		Aanwezig		
Vleermuizen	Foerageerfunctie: Alleen langsvliegend			Waarsch	
Vleermuizen	Alleen kleine zomer/paarverblijven	X			
Broedvogels	Zonder vaste nestplaats				Zeker
Broedvogels	Met vaste nestplaats				Huismus Kerkuil
Amfibieën			Waarsch		
Reptielen		X			
Vissen		X			
Ongewervelden		X			

5 Conclusies

5.1 Beschermd gebied

Het plangebied maakt geen deel uit van beschermd gebied. In de omgeving liggen diverse onderdelen van het Gelders Natuurnetwerk en Natura 2000. De afstand van deze gebieden tot het plangebied is dermate groot dat grensoverschrijdende effecten zijn uit te sluiten met uitzondering van stikstof. Dit aspect valt buiten het kader van dit onderzoek en wordt in een apart onderzoek behandeld.

5.2 Beschermd soorten

In het plangebied en op de plaatsen van de ingrepen zijn licht beschermd soorten uit de soortgroepen zoogdieren en amfibieën te verwachten. Daarnaast moet rekening worden gehouden met broedsels van vogels zonder vaste nestplaats. De broedsels kunnen aanwezig zijn in zowel de te rooien haag als de te slopen stal. In de te slopen stal zijn tien vaste nestplaatsen van Huismus aanwezig. In de stroschuur bevindt hoogstwaarschijnlijk een nestplaats van een Kerkuil. Het jachtgebied heeft een oppervlakte van minimaal 40 tot 60 hectare en er wordt gevoerd tot maximaal 1.500 meter van de nestplaats. Kerkuil jaagt boven open veld, bij voorkeur in muizenrijke randstroken, zoals bermen, akkerranden en stroken langs opgaande begroeiing. Het ruim opgezette erf met ruige stroken, open schuren en singels is goed geschikt om te foerageren, maar met 7,5 hectare zal het een klein onderdeel vormen van het totale territorium. Door de bouw van de stal verdwijnt één singel, maar de singel ten zuiden hiervan wordt in oostelijke richting verlengd ten behoeve van de landschappelijke inpassing. Verder ontstaan er nieuwe ruige randen langs de nieuwe stal en het aan te leggen retentiebekken. Er is daarom geconcludeerd dat er geen negatief effect is op het leefgebied van de Kerkuil. De relevante wijzigingen hebben betrekking op een zeer gering deel van het totale leefgebied van de Kerkuil. Bovendien hebben de wijzigingen geen wezenlijke invloed op de foerageerfunctie. Op het foerageergebied van veldmuizen is geen negatief effect te verwachten.

Voor de te verwachten soorten zoogdieren en amfibieën geldt een algemene vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb zolang het een ruimtelijke ingreep betreft. Broedsels van vogels en de dieren zelf kunnen schade ondervinden wanneer de uitvoering in het broedseizoen plaatsvindt. Dit is verboden volgens de Wnb. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk. Vaste nestplaatsen van vogels zijn jaarrond beschermd; ook als op de locatie op dat moment niet gebroed wordt. Door de sloop gaan vaste nestplaatsen van Huismus verloren. Een negatief effect op de vaste nestplaats van Kerkuil is uitgesloten.

5.3 Maatregelen

Er moet bij de uitvoering rekening worden gehouden met de broedtijd van vogels. In dit verband dient het rooien van groen en het slopen van de stal buiten het broedseizoen te gebeuren, tenzij een inspectie aantoont dat er geen broedsels voorkomen. De piek van het broedseizoen valt in de periode van half maart tot half juli. Eerdere en latere broedgevallen zijn mogelijk, met name van duiven. In de periode november-februari is de kans op broedgevallen zeer klein.

Ten aanzien van Huismus dient een mitigatie- en compensatieplan te worden opgesteld. Doel hiervan is tijdig vervangende nestplaatsen beschikbaar te hebben voor de nestplaatsen die verloren gaan. Hiermee neemt de potentiële beschikbaarheid van nestgelegenheid niet af en wordt strijdigheid met de Wet Natuurbescherming en Vogelrichtlijn voorkomen. In het volgende hoofdstuk zijn op basis van de Soortenstandaard voor huismus de te nemen maatregelen uitgewerkt. Geadviseerd wordt het compensatie- en mitigatieplan te laten toetsen, door het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (bij provincie Gelderland). Doordat aangesloten worden bij de Soortenstandaard is het aannemelijk dat hiervoor een zogenaamde positieve afwijzing wordt verleend, hetgeen inhoudt dat bevestigd wordt dat met in achtneming van de maatregelen geen ontheffing nodig is omdat de beschikbaarheid van potentiële nestgelegenheid op peil blijft.

6 Maatregelen Huismus

6.1 Inleiding

Bij de voorgenomen werkzaamheden zullen door sloop van de stal zonder het nemen van maatregelen om de functionaliteit te waarborgen, tien vaste nestplaatsen van Huismus verloren gaan. Om het aantal potentiële verblijfplaatsen op peil te houden dienen maatregelen worden getroffen.

6.2 Soortenstandaard

In de soortenstandaard voor huismus zijn standaardmaatregelen gegeven om de functionaliteit te borgen. Deze maatregelen gaan uit van de volgende principes:

- Het bieden van vervangende voorzieningen, in tweevoud.
- Voorzieningen creëren binnen 200m (max. 500m) van de oorspronkelijke plaatsen.
- Werken buiten kwetsbare periode.

6.3 Maatregelen

De maatregelen welke worden genomen sluiten aan bij de soortenstandaard. Voor de planning is daarbij relevant dat de nieuwbouw van de stallen plaatsvindt voor sloop. Door het opnemen van vervangende voorzieningen in de nieuwbouw, zijn tijdelijke maatregelen niet nodig en worden direct definitieve maatregelen getroffen.

De volgende vervangende maatregelen worden getroffen:

- In de drie nieuwe stallen worden totaal 21 nestplaatsen geboden door het ophangen van mussenkasten, type Waveka mussenkoloniekast 1SP (per kast 3 nesten, totaal 7 kasten).
- Wanneer het vanuit de hygiënische bedrijfsvoering niet gewenst is deze in de nieuwe stallen op te hangen, kunnen ze als alternatief in het open gebouw aan de noordkant worden gehangen (gebouw R/7).
- Het ophangen vindt plaats op aanwijz van een ecooloog.
- De kasten dienen minimaal 3 maanden voor het onklaar maken van de bestaande nesten te zijn gerealiseerd.

Fig. 12 Huismuskast Waveka 1SP

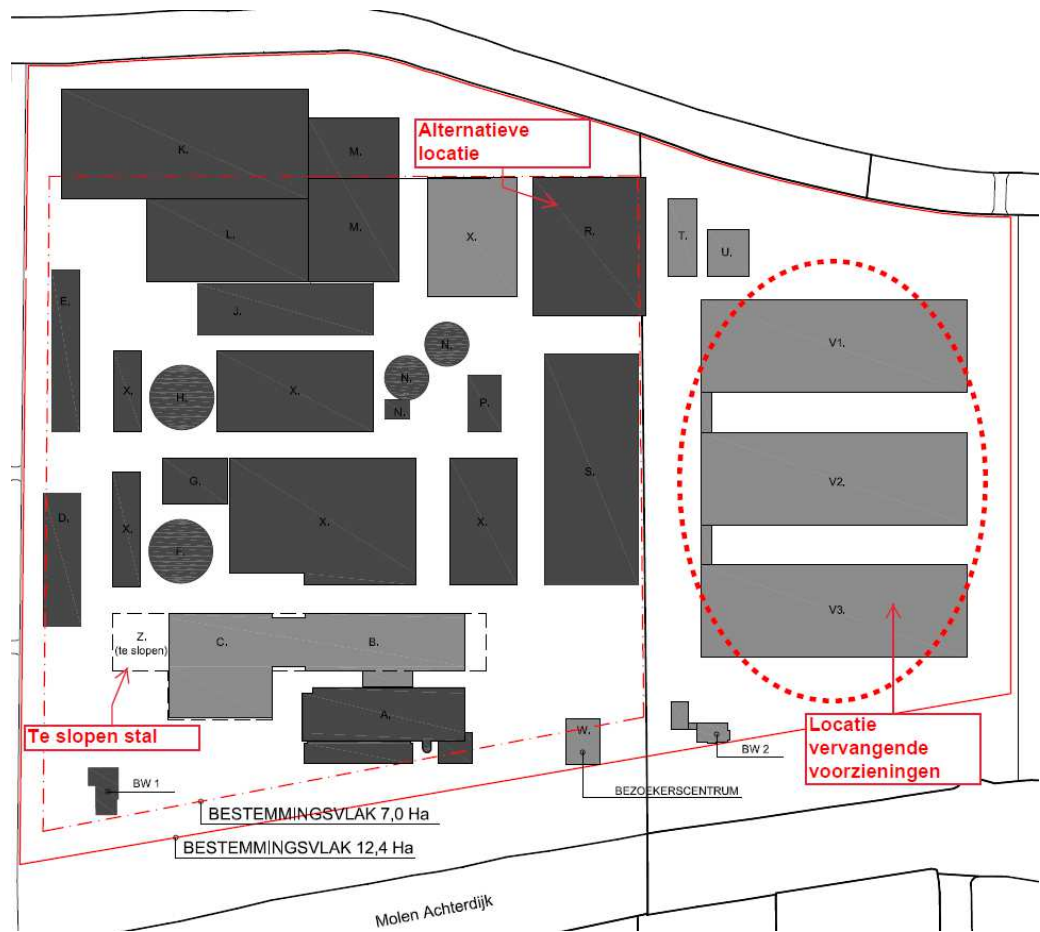

Fig. 13 Locatie voorzieningen

Voor de sloop van de stal met de huismusnesten gelden daarnaast de volgende voorwaarden:

- Om schade aan broedsels te voorkomen wordt buiten het broedseizoen gewerkt, tenzij de nestplaatsen buiten het broedseizoen (maart-augustus) ongeschikt zijn gemaakt.

7 Bronnen

Creemers, R. & Delft, J. van. 2009. Atlas van reptielen en amfibieën in Nederland, Ravon.

Rogier Lange et al. 1994. Zoogdieren van West-Europa. KNNV-uitgeverij, Utrecht

RvO. Huismus, *Passer domesticus*, soortenstandaard. versie 2.0, januari 2015

RvO. Kerkuil, *Tyto alba*, soortenstandaard. maart 2015

www.gelderland.nl

www.kerkuil.com

www.ndff.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.waarneming.nl

Bijlage I Wettelijk kader en beleidskader

De toets is gericht op de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden. De bescherming is in de wet geregeld middels de Wet natuurbescherming. De gebiedsbescherming die voortkomt uit het beleid uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de provinciale structuurvisies en verordeningen (NNN/EHS) neemt een aparte positie in.

Wet
natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) verenigt of vervangt verschillende wetten en verdragen op het gebied van bos- en natuurbescherming, te weten:

- Voormalige Flora- en Faunawet
- Europese Vogelrichtlijn
- Europese Habitatrichtlijn, Verdrag van Bonn en Verdrag van Bern
- Voormalige Boswet

Activiteiten mogen niet leiden tot een overtreding van de verbodsbepalingen. Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De Wnb kent verschillende beschermingsregimes voor nationaal beschermde soorten, Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten. Elk van deze drie beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten en belangen voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de verbodsbepalingen die relevant zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen en dergelijke.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van	Niet van toepassing

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wnb
deze onder zich te hebben.	dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Vrijstelling

In sommige gevallen geldt voor een handeling die gevolgen heeft voor een soort een vrijstelling. Vormen van vrijstellingen zijn het toepassen van een gedragscode, een programmatische aanpak, een provinciale verordening en een ministeriele regeling.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

Bevoegd gezag

De provincie waarin een handeling plaatsvindt is in principe verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wnb. In een aantal gevallen is de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland namens het Rijk verantwoordelijk. Het gaat om zaken van nationaal of provincie-overschrijdend belang, zoals Rijkswegen, -wateren en militaire activiteiten.

Rode Lijst

Een Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de minister van EZ. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Wnb. De Rode lijsten helpen daarbij. Deze lijsten worden ook gebruikt om te toetsen of de beleidsdoelen over biodiversiteit worden gehaald (www.rijksoverheid.nl).

NNN/EHS

Het Nationale Natuurnetwerk (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur - EHS) is een netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De juridische borging van de nationale ruimtelijke belangen die in de SVIR worden aangewezen vindt plaats via het

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij EHS geen sprake is van externe werking.

De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële)waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De planologische bescherming van het NNN vindt plaats in op basis van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen bestemmingsplannen.

Bijlage II Kernwaarden GNN deelgebied 73

63 Bommelerwaard

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- gebied van grootschalige kommen met forse stroomrug Bruchem - Kerkwijk langs de Waal en stroomrug met oude meanders langs de Maas
- westelijke puntje onderdeel van Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie
- ecologische verbinding Meidijkse Wielen - Capreton
- Parel Lieskampen: natte, schrale graslanden op komklei; eendenkooien, en grienden
- leefgebied steenuil
- leefgebied kamsalamander
- Kasteel Ammersoyen in oude Maasmeander
- oude polderstructuur met zijtwendes, achterkades en boezems nog op veel plaatsen herkenbaar; eendenkooien en andere bosjes
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, waterwinning, waterberging
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Aardkundige waarden

+: Ammerzoden; Donk van Delwijnsche Loo - Pijploo; Drielsche Wetering; Meidijksche Wielen

Waardevol open gebied of verkaveling

+

Parel

+

Natte landnatuur

ja, Lieskampen en Capreton

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- Ontwikkeling ecologische verbindingzone Meidijkse Wielen - Capreton met natte bossen, water en moeraszones
- vermindering barrièrewerking A2 en spoorlijn, N322, N831 en N832
- ontwikkeling schraallanden
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- ontwikkeling (oude) natte bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schraallanden
- ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen
- ontwikkeling eendenkooien, oude polderstructuren en andere cultuurhistorische patronen en beheersvormen (grienden)

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- Ontwikkeling ecologische verbindingzone Capreton met natte bossen, water en moeraszones
- vermindering barrièrewerking A2 en spoorlijn, N322, N831 en N832
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- ontwikkeling bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen
- ontwikkeling eendenkooien, oude polderstructuren en andere cultuurhistorische patronen en beheersvormen (grienden)

Ecologische verbindingen met evz-model

33. Meidijkse Wielen - Capreton (diverse natuurgebieden in de Bommelerwaard en Maasuiterswaarden: kamsalamander, rietzanger)

Bijlage III Kernwaarden GNN deelgebied 74

64 Maasuitewaarden Kerkdriel - Poederloijen

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Dynamische rivier met geologische en geomorfologische processen, water-, sediment- en diasporentransport; ecologisch kerngebied én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzee(kust)
- noordoever Maas en smal binnendijks gebied met variabel, grotendeels agrarisch cultuurlandschap met kleine natuurelementen: kolken, zandige oeverwallen, en grotere natuurterreinen door klei- en zandwinning
- Parel Doornwaard en Slijkwell: moeras en stroomdalgrasland aan beide zijden van dode Maasarm; soortenrijke natte graslanden met veel weidevogels, rivierduinen, rietoevers
- Parel Poederloijense Waard: oeverwal van kalkrijk, fijn zand met goed ontwikkelde stroomdalgemeenschappen, o.a. kluwenklokje; ook rijke moerasvegetaties
- onderdeel van Nieuwe Hollandse Waterlinie
- waarden voor weidevogels, water- en moerasvogels, vleermuizen, amfibieën, vissen en bever
- leefgebied steenuil
- leefgebied kamsalamander
- plaatselijk kleinschalige landschappen met strangen, hagen en singels, knotwilgen en oobos
- cultuurhistorische waarden van de uiterwaarden, oude kavelpatronen, doorbraakkolken, waterstaatswerken (kades en sluisjes), kleiwinningen
- onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen en steenfabrieken)
- rust, ruimte en donkerte m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem
- ecosysteemdiensten: recreatie, wateropvang en -afvoer, drinkwaterwinning
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Aardkundige waarden

+: Ammerzoden; Doornwaard e.o.; Konijnenwaard en De Nes

Waardevol open gebied of verkaveling

-

Parel

+

Natte landnatuur

nee

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden
- ontwikkeling water- en oeverhabitats
- ontwikkeling hard- en zachthoutoibossen
- ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden
- ontwikkelen weidevogelpopulaties
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- ontwikkelen biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën, w.o. kamsalamander en vissen, inclusief migratiemogelijkheden
- ontwikkeling populatie bevers (en otters)
- vermindering barrièrewerking A2, N322 en N831
- ontwikkeling coulissenlandschap met strangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen (evenwijdig aan de stroom) met lokaal doorzichten op de rivier, dorpen en steden
- behoud reliëf kronkelwaarden

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden
- ontwikkeling water- en oeverhabitats
- ontwikkeling hard- en zachthoutoibossen
- ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden
- ontwikkelen weidevogelpopulaties
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- ontwikkelen biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën, w.o. kamsalamander en vissen, inclusief migratiemogelijkheden
- ontwikkeling populatie bevers (en otters)
- vermindering barrièrewerking A2, N322 en N831
- ontwikkeling coulissenlandschap met strangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen (evenwijdig aan de stroom) met lokaal doorzichten op de rivier, dorpen en steden
- behoud reliëf kronkelwaarden

Ecologische verbindingen met evz-model

-